

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-615-7-38>

**PHYSICAL CULTURE AND SPORTS IN THE HUMANITARIAN
POLICY OF THE STATE: ADMINISTRATIVE
AND LEGAL DIMENSION**

**ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ У ГУМАНІТАРНІЙ ПОЛІТИЦІ
ДЕРЖАВИ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР**

Heller E. B.
PhD in law

Геллер Є. Б.
кандидат юридичних наук

У сучасних умовах розвитку України фізична культура і спорт постають як об'єкти комплексного публічно-правового регулювання та стратегічного державного управління, що впливають на громадське здоров'я, соціальну інтеграцію, національну ідентичність, міжнародний імідж і людський капітал. Водночас система публічного адміністрування у цих сферах характеризується інституційною фрагментарністю, перехресненням компетенцій, слабкою координацією між центральними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування і відсутністю єдиного стратегічного центру формування та реалізації політики. Нормативне поєднання фізичної культури і спорту в Законі України «Про фізичну культуру і спорт» не супроводжується адекватною інституційною єдністю управління, що знижує ефективність програм і ускладнює довгострокове стратегування.

Адміністративно-правові засади публічного адміністрування, компетенцію органів виконавчої влади та принципи державного управління досліджували Ю. П. Битяк, В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, А. Т. Комзюк, О. М. Бандурка. Державну політику у сфері фізичної культури і спорту аналізували О. М. Обозна, О. М. Колупаєва, А. В. Гусєв, С. М. Квіт. Водночас недостатньо розробленою залишається адміністративно-правова концепція інституційної інтеграції управління фізичною культурою і спортом у межах єдиного координаційного центру.

С.Д. Щеглюк, спираючись на КВЕД 2010 [1], пропонує відносити до креативних видів економічної діяльності «мистецтво, спорт, розваги та відпочинок...» [2, с. 147], що прямо включає спорт до потенційного переліку креативних індустрій [2]. Водночас формування такого переліку належить до компетенції держави, а її роль у гуманітарній політиці не вичерпується нормативним визначенням секторів [3, с. 438]. Тому ключового значення набуває модернізація

управлінської системи: оптимізація інституційної архітекτονіки, усунення дублювання повноважень, запровадження узгоджених процедур планування та оцінювання результативності реформ із визначенням строків, відповідальних суб'єктів та індикаторів виконання [4, с. 40]. На практиці суміжність сфер (культура, молодь, спорт, освіта, креативні індустрії) потребує підвищення узгодженості рішень; адміністрування у сфері культури здійснює Міністерство культури України [5], а у сфері спорту – Міністерство молоді та спорту України [6].

Фізична культура і спорт утворюють єдиний соціокультурний комплекс, де фізична культура є базою масової рухової активності та первинної підготовки, а спорт (особливо вищих досягнень) виконує репрезентативні та іміджеві функції і стимулює залучення населення [7]. У науковій літературі спорт трактується як змагальний елемент фізичної культури [8, с. 100], а професійний спорт – як феномен масової культури та «індустрії розваг», інтегрований у комунікації та економіку [8, с. 81–86]. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» [9] закріплює єдність сфери правового регулювання, тоді як Положення про Міністерство молоді та спорту України використовує формулу «сфери фізичної культури і спорту» [10], що підкреслює автономність при збереженні взаємозв'язку.

Отже, доцільно розглядати фізичну культуру і спорт як дві окремі сфери публічного адміністрування, але координувати їх єдиним управлінським центром на основі спільних принципів та узгоджених форм і методів. Інституційно-управлінська інтеграція (єдиний координаційний центр) може стати перспективним напрямом удосконалення публічного адміністрування з метою підвищення ефективності гуманітарної політики та результативності державних програм.

Література:

1. Класифікатор видів економічної діяльності ДК 009:2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>
2. Щеглюк С. Д. Особливості розвитку креативної індустрії України: перспективні форми просторової організації. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2017. Вип. 6. С. 143–150.
3. Соціальна і гуманітарна політика : підручник / [авт. кол.: В. П. Трощинський, В. А. Скуратівський, М. В. Кравченко та ін.]; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського. Київ : НАДУ, 2016. 792 с.
4. Обозна О. М. Розвиток фізичної культури і спорту як важливий напрям державної політики України щодо забезпечення здоров'я

громадян. *Державне управління: теорія та практика*. 2014. № 2. С. 39–44.

5. Деякі питання діяльності центральних органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 р. № 1509. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1509-2025-п#n127>

6. Про затвердження Положення про Міністерство молоді та спорту України: постанова Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 220 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2014-п#Text>

7. Легеза Ю. О., Пушкіна О. В. Міжнародні та національні стандарти правового регулювання реалізації та захисту права на охорону здоров'я. *Правові новели*. 2022. № 18. С. 147–152.

8. Гусев А. В. Спорт і медіа в масовому суспільстві: проблеми взаємодії. *Держава та регіони. Серія : Соціальні комунікації*. 2015. № 2. С. 81–86.

9. Про фізичну культуру і спорт: Закон України від 24.12.1993 № 3808-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 14. Ст. 80.

10. Про затвердження Положення про Міністерство молоді та спорту України: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 220. *Офіційний вісник України*. 2014. № 54. С. 66. Ст. 1447.